

Forfatter: Heiberg, P. A.

Titel: Udrag fra Rigsdalers-Sedlens Hændelser

Citation: Heiberg, P. A.: "Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter", i Heiberg, P. A.: *Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter*, udg. af Otto Borchsenius ; Fr. Winkel Horn , 1884, s. 169. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibergpa01val-shoot-idm140167181273568/facsimile.pdf> (tilgået 10. april 2024)

Anvendt udgave: Peter Andreas Heibergs Udvalgte Skrifter

et privat vilde blive venskligt ot oprette mellem Borgerstanden, formedest at her er ikke saa stor Overflodighed paa Ledigsængere, som vertil udfordres. Dog med megen Umage kunde Tingene blive praktisk og saa mange Personer stræbes sammen, som varer nødvenlige; men dette Selfab maatte for det første indstrenke sig til blot at give de originale danske Stykker, som altså varer godt til Værelslude. Stykkernes Mesterverker maatte for det første afholde sig fra at forstuse. Til Drama-turg fandt man vælge Stads-Brageren.

En vigtig og for Kunsthistorien fardeles interessant Opdagelse gjorde jeg her i Byen. Jeg saa', om Attenen i mit Logis nogle Personer spille L'homme, hvilket Spil i alle Hensende blev spillet ligesom i København, kun med en eneste Forskjel, at man brugte en hækoldet Flyve-Kuler, i Stedet for at man paa andre Steder bruger fast Kuler. Denne Flyve-Kuler forandres i hvert Spil og bestemmes af det Fort, som kommer til at ligge overi i det Spil, der ikke bruges.

Min Ejener, der afferterer at være en rigtig Mand, har gjort nogle Anmærkninger her, som, ihvor ensfølge de end synes at være, dog kan give Anledning til en eller anden god og nyttig Tanke, hvorfore jeg heller ikke tager i Betenkning at meddele mine Læsere dem*).

De skjonne Kunster og Videnslabor ere funs i slot Tilsland her. Der gives meget saa Poeter, og disse skrive sjælden andet end nogle saa Viser og Lydigheds-Vers, hvorför de ikke sjælden saa Ravn af store Poeter. S at gøre Pretensioner

*). Man vil heraf se, at jeg er redeligere end en stor Del andre ejendende, der fortæller, at de have set det eller det, nogenfor man kan bevise, at det er lugt, og som stile Bagtagelser af andres Stykker og ikke uicerstammende nof til at udgive dem for deres egne

Stads-Brageren, en Embedsmænd, der havde der høvra at underlæge Barer, lærlig Kernedsmænd, og lufier, hvad der ikke duede til Føde. (Dette var han tillige „Befer og Maaler“.)

ere de ellers virelig store*). Thi de raabe ideligen vaa, at dem fatter Symmetri og Understøttelse, men de ville ikke udarbeide noget, hvorved de funde erhverve sig Renighed til Understøttelse. Saaledes gaar det ogsaa med Kunstnere. Det ere desuden mongoldige Maader til at fordærve disse godt Folk paa, hvilket er saa meget mere beflagtigt, som de ikke behover Hylere eller Anledninger til at faa sine Indbilledninger om sig selv. Saaledes fandtes der for et Par Aar siden en Mater, som var bekjendt wi, at han funde male ganske smukke Blomster til et Dørstykke. Da jeg ville Mestere**), som troede, at denne Mand var en almægtig Mater, beskælfede da hos ham et Portret til en vis Hestin. Diden kom, men de fuld intet Portret. De varer altsaa nødte til at tage et Procurator-Ansigt, som sie ikke pasjedte sig til Højtideligheden eller til det, som det skulle betyde. Dog vilde de endelig have Portretet færdigt, og nogen Lid efter fuld de et Hjælpsogni, der

*). Det gane allsa med Generne : Roskilde ligesom med Schauspillerne i Regensburg, hvorum Nicolai siger i sine Rejser, 2. B., 411: Die Schauspieler schließen daraus, daß sie extragen oder nicht gar berücksichtigt werden, daß sie schon Leute sind, die etwas bedeuten: ihre Eigenschaft nimmt zu, und darüber geht das wahre Studium der Schauspielkunst immer mehr verloren; wie haben eine Menge Schauspieler, welche Bräuterinnen machen, so viel wie irgend in einem Lande gemacht worden, und wir haben kein Schauspiel — Eige saa hos os
**). Hvad disse Folk ere for nogen, har jeg ikke funnet saa Oplysning om, nogenst al anvendt Umage

Nicolai, den viske Boghåndler og Forfatter (1733—1811), der er betydelig af sine Sammenføjd med Goethe og adskillige andre af Danmarks berydelige Forfattere. — Die Schauspieler schließen daraus o. s. v., Schauspillerne kutter af den Charakter, at man taler dem eller moasse endogias flapper ad dem, at de allerede er Folk, der har nogen at betænde: deres Indbilledhed varer mere og mere, og som følge detsaa gaar det jønde Studium af Schauspielkunsten mere og mere ud Grunde; vi har en Mengde Schauspillere, der er saa forvirringsskede som nogen andet Lands, og vi har intet Schauspiel

lignede de Billeder, som Bondetpigerne sene paa deres Kiste-
løge. Nu saa' de høje Mestere for silbig, at de med al
deres Viddom varo høje Dommere, der burde begribe, at en
Mand gjerne kunne være en stor Mand i en Gren af sin
Kunst, fordi han var en Husker i en anden Gren deraf.

Findes der en Gang en enkelt god Poet, saa fordaarver
AdeLEN og de fornemme ham. Fra den Tid, da de store op-
hørte at holde Hofsætter, toge de Poeter i deres Sted, thi
noget mancte de have at more sig med. Den idelige Udgang
med fornemme Folk fordaarver Talentet i Bund og Grund.
Det sande Geni tor og tor ikke udvilklig sig. Gyldeti kommer i
Steden for en ædel Frihed, og Selvtillit i Steden for den
Misstro til sine egne Kræfter, der, naar den ikke er overdrevet,
bidrager saa meget til at frembringe Mestervirker. Jeg for
min Del — det er min Ejener, som her taler — holder for,
at et vittig Hoveds glimrende Periode er aldeles til Ende,
saa snart det bliver mundtværtigt i de fornemme Cirklér. Maatte
dog de store og mægtige en Gang finde paa at forandre denne
Art af Protelion, der er saa stadelig og fornædrende for det
sande Geni, til en ærefuld og vittig Undersøttelse for dem,
der fortjene somme; men ikke for dem, der gjøre store Præten-
sioner. Kun saa Genier havc den Sjæls Styrke, som Clau-
dius, da en stor Mand opfæstede sig til at være hans Patron
og sagde: „Ejere Claudius! gib mig et Projekt, hvorledes Dere
Lykke kan besættes for Fremtiden.“ „Maatte jeg“, svarede Clau-
dius, „ubede mig, at min Patron selv vilde gjøre dette Projekt,
thi al Vedden vob, at De giv bedre Projekter end jeg.“

Den anden Juni, om Morgenens Sloffen otte, forlod jeg
Roskilde igjen og hørte videre.

Findes der en Gang en enkelt god Poet o. i v. figter fier-
lig til Baggenen, som strax efter sin Fremtræden som Digter blev op-
tagen i Landets fornemme kystiske Frederik, hvor han blev meget hyllet —
Claudiüs (Matthias) den tykste Forfatter, der er bethænd under
Navnet „Der Mandbæder Poet“ (1740—1815)